Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)

Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

Seduta Distrett – Mosta

Magistrat Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Illum: 9 t'April, 2019

Il-Pulizija
(Spettur Spiridione Zammit)

-vs-

Lucianne Micallef, detentriċi tal-Karta tal-Identita` numru 387779M

Il-Qorti,

Rat l-akkużi miġjuba fil-konfront tal-imputata **Lucianne Micallef** u cioe` talli:

Fix-xahar ta' Awwissu, 2018, u/jew fiż-żminijiet ta' wara f'dawn il-Gżejjer Maltin:

1. Permezz ta' xi network jew apparat ta' komunikazzjoni elettronika inġurjat u/jew heddet lil Melaine Cassar u/jew persuni oħra u/jew membri tal-familja tagħha.

2. U iktar talli fl-istess żminijiet, lok u ċirkostanzi għamlet użu mhux xieraq b'apparat ta' komunikazzjoni elettronika.

Semghet lill-prosekuzzjoni tirtira l-ewwel imputazzjoni minhabba li l-preskrizzjoni applikabbli f'dan il-kaz hija proprju dik trimestrali skond l-artikolu 688(f) tal-Kodici Kriminali peress li l-piena ghar-reati addebitati lill-imputata hija dik ghall-kontravvenzjonijiet.

Semghet ix-xhieda.

Semghet is-sottomissjonijiet maghmula mill-prosekuzzjoni u mid-difiza dwar il-piena.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Illi l-imputata qed tigi akkuzata talli permezz ta' *Facebook* kitbet kliem indirizzat lejn il-parte leza Melanie Cassar u membri ta' familtha;

Illi l-kliem li allegatament intqal mill-imputata kien *"Nirrah alla jiggamjak ja pufta"*.

Illi fl-ewwel lok il-Qorti ma tistax tifhem x'kien l-iskop li kif jinghad fl-affidavit ta' WPS 224 Susanne Fenech, l-imputata tigi msejjha *"tirrikorri l-ghassa tal-Mosta"* sabiex tigi mitkellma fejn giet infurmata bir-rapport kif ukoll bil-messag li nkiteb kif ukoll giet infurmata li kienu ser jinhargu akkuzi fil-konfront taghha.

Illi l-procedura penali taghna hi cjara meta tipprovdi fl-artikolu 355AD tal-Kodici Kriminali l-iskop ghaliex persuna tista' tigi mitluba tattendi f'Ghassa:

> (3) Il-Pulizija tista, bil-fomm jew b'avviż bil-miktub, teħtieġ lil xi persuna li tattendi l-Għassa tal-Pulizija jew xi post ieħor li tindikalha sabiex hemm tagħti dak it-tagħrif u ġġib magħha dawk id-dokumenti li l-Pulizija jistgħu jinħtieġu u jekk dik il-persuna hekk tattendi fl-Għassa tal-Pulizija jew post lilha indikat hija għandha titqies bħala li tkun attendiet dik l-Għassa tal-Pulizija jew post ieħor volontarjament. L-avviż bil-miktub imsemmi f'dan is-subartikolu għandu jkun fih twissija dwar il-konsegwenzi li nnuqqas ta' tħaris iġib miegħu, kif jinsabu msemmija fis-subartikolu (5).

Mill-istess affidavit ma jirrizultax li l-imputata intalbet taghti xi taghrif jew tipproduci dokumenti kif jissemma f'dak l-artikolu. Lanqas ma jirrizulta li l-imputata giet interrogata bhala persuna suspettata, fejn ghalhekk kienu jiskattaw l-obbligi naxxenti mill-artikolu 355AUA tal-Kodici Kriminali.

Fis-sentenza tak-Qorti tal-Appell Kriminali **Il-Pulizija vs Josaphat Fenech** intqal:[1]

Illi inoltre jirrizulta b'mod car u ampju illi l-Ufficjali tal-Pulizija illi marru fuq il-post naqsu milli jaghtu lill-appellant id-dritt illi jikkonsulta ma' avukat tal-fiducja tieghu u dan kemm meta waqfuh l-ewwel darba u anke meta haduh gewwa l-ghassa tal-Pulizija. Illi l-eskluzjoni totali ta' avukat tal-fiducja tal-esponenti mill-istadju tal-investigazzjoni, partikolarment waqt illi kien qieghed jigi mitkellem mill-Ufficjali tal-Pulizija huwa leziv tad-drittijiet fundamentali tieghu ghall-smiegh xieraq u hija ta' pregudizzju kbir ghall esponenti.

Illi d-dritt tal-esponenti taht l-Artikoli 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta kien irrimedjabbilment pregudikat meta huwa kien mitkellem mill-Pulizija Ezekuttiva waqt l-interrogazzjoni meta ma kienx assistit minn avukat u dak kollu li ntqal minnu sussegwentement intuza kontra tieghu.

Illi d-dritt tal-assistenza legali ghall-persuni suspettati waqt l-investigazzjoni, bhala aspett tad-dritt fundamentali ghal smiegh xieraq ai termini tal-Artikolu 39 tal Kostituzzjoni u Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem gie stabbilit permezz ta' gurisprudenza kopjuza u kostanti tal-Qorti Ewropea tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem liema dritt gie ritenut illi jigi miksur anke jekk il-persuna suspettata u investigata tibqa' siekta tul il-kors kollu tal-arrest taghha;

Ghaldaqstant mhemmx dubbju li l-prattika adoperata f'dan il-kaz hi wahda anomala ghall-ahhar, irregolari u ma ssibx komfort b'xi disposizzjoni legali. Ma jaghmel l-ebda sens li persuna tigi msejjha tirrikorri f'Ghassa semplicement biex tigi informata li ser jinhargu akkuzi fil-konfront taghha.

Illi fit-tieni lok jigi rilevat li l-pulizija meta talbet l-informazzjoni minghand Facebook ghamlet dan taht il-premessa li l-att addebitat lill-imputata kien jikkostitiwxxi *"serious crime"* ai termini tar- Regolament 17 tar-***Regolamenti dwar l-Ipproċessar ta' Data Personali fis-Settur tal-Komunikazzjonijiet Elettroniċi*** (L.S. 586.01):[2]

[1] Per Onor. Imħallef Edwina Grima; Deciza 31.11.2017

[2] Il-legislazzjoni ccitatta fil-kommunikazzjoni lil Facebook, L.S. 440.01, ma ghadhiex tezisti izda llum il-qafas regolatorju rilevanti jinsab fil-L.S. 586.01. Il-Kapitolu 440 gie imhassar bl-*Att XX tal-2018*

"reati gravi" tfisser kull reat li l-piena tagħhom hija priġunerija ta' mhux anqas minn sena u għall-finijiet ta' dawn ir-regolamenti jinkludu r-reati msemmija fl-artikoli 48(1)(d) u 49 ta' l-Att biex jirregola Komunikazzjoni Elettroniċi;

Izda bl-emendi introdotti bl-***Att XI tal-2018,*** li dahal fis-sehh fl-14 ta' Mejju, 2018, ferm qabel ma ntbghat ir-request lil Facebook, gie introddot *proviso* gdid ghall-artikolu 49 tal-Kapitolu 399 tal-Ligijiet ta' Malta, li jghid:

Iżda sempliċi kliem malafamanti jew dikjarazzjonijiet imlissna jew ippubblikati fuq *network* ta' komunikazzjonijiet elettroniċi jew apparat u li jkunu jistgħu jagħtu lok għal azzjoni għal malafama jew inġurja skont l-Att dwar il-Midja u l-Malafama m'għandhomx jagħtu lok għal reat taħt dan l-Att.

Fl-artikolu 2 tal-Kapitolu 399 insibu li -

"apparat" tfisser kull tagħmir jew makkinarju, ikunu kif ikunu deskritti;

"*network* ta' komunikazzjonijiet elettroniċi" tfisser sistemi ta' trasmissjoni u, fejn dan japplika, tagħmir ta' *switching* jew *routing* u riżorsi oħra, inklużi elementi ta' *network* li m'humiex attivi, li jippermettu l-ġarr ta' sinjali bil-fil, bir-radju, b'mezzi ottiċi jew b'mezzi elettromanjetiċi oħra, inklużi *networks* satellitari, fissi (*circuit-switched* u *packet-switched*, inkluż l-Internet) u *networks* terrestri mobbli, sistemi ta' elettriku bil-*cable*, sal-limitu li dawn jiġu użati bil-għan li jittrasmettu sinjali, *networks* użati għal xandir bir-radju u televiżjoni, u *networks* ta' televiżjoni bil-*cable*, irrispettivament mit-tip ta' informazzjoni mwassla;[3]

Illi skond l-artikolu 2 tal-***Att dwar il-Midja u l-Malafama,*** Kapitolu 579 tal-Ligijiet ta' Malta:

"inġurja" tfisser malafama bi stqarrija li tkun intqalet b'malizja bil-fomm;

"libell" tfisser malafama permezz ta' pubblikazzjoni; .....

[3] It-test ingliz jipprovdi "electronic communications network" means transmission systems and, where applicable, switching or routing equipment and other resources, including network elements which are not active, which permit the conveyance of signals by wire, by radio, by optical or by other electromagnetic means, including satellite networks, fixed (circuit-switched and packet-switched, including Internet) and mobile terrestrial networks, electricity cable systems, to the extent that they are used for the purpose of transmitting
signals, networks used for radio and television broadcasting, and cable television networks, irrespective of the type of information conveyed;

"malafama" tfisser il-komunikazzjoni ta' kliem li jagħmlu ħsara serja lir-reputazzjoni ta' persuna u tinkludi l-libell u linġurja;

"midja" tinkludi kull forma ta' tixrid ta' ideat, informazzjoni, jew opinjonijiet dwar materja ta' interess pubbliku, lill-pubbliku inġenerali jew lil sezzjoni tal-pubbliku, li tkun taħt il-kontroll editorjali ta' editur;

"midja miktuba" tfisser kull kitba jew stampat, isir b'liema mezz isir, u tinkludi kull kontenut tal-midja miktub li jkun imxerred b'kull mezz kemm jekk permezz ta' pjattaformi elettronici online kif ukoll jekk imxerred b'kull mezz offline mingħajr l-użu ta' pjattaformi elettroniċi u tinkludi kull mezz ieħor li bih kliem jew immaġni viżwali jistgħu jinstemgħu jew jiġu perċepiti;…

"pubblikazzjoni" tfisser kwalunkwe att li bih kull midja miktuba tiġi jew tista' tkun komunikata lil jew tinġieb għallgħarfien ta' xi persuni jew li bih kliem jew immaġni viżwali jiġu disseminati;

Illi tenut kont li l-kliem li allegatament intqal sar permezz ta' *Facebook*, li jikkostitiwxxi *network* ta' komunikazzjonijiet elettroniċi, sakemm il-kliem jibqghu ta' natura malafamanti biss, tali kliem ma ghadhomx jitqiesu li jammontaw ghall-reat u kull azzjoni kellha tkun wahda purament ta' natura civili li kellha tittiehed ai termini tal-***Att dwar il-Midja u l-Malafama.***

Ghaldaqstant minkejja li l-ewwel imputazzjoni giet rtirata mill-prosekuzzjoni, galadarba il-kliem kien ppublikat fuq *Facebook* dan ma baqax jinkwadra taht ir-reat kontravvenzjonali ravvizat bl-artikolu 339(1)(e).

Kif intqal mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza **Il-Pulizija vs Lee Borg**:[4]

"Biex ikun hemm ir-reat ta' ingurja skond l-Artikolu 252, il-kliem (jew gesti, kitba, ecc., skond il-kaz) ingurjuzi ***iridu jkunu gew komunikati, direttament jew indirettament, lil terza persuna – imqar terza persuna wahda – ghax b'hekk biss jista' jitwettaq il-hsieb li jkollu l-agent li jtellef jew inaqqas il-gieh tal-persuna ingurjata*** *("with the object of destroying or damaging the reputation of any person", fit-test Ingliz). Kliem, gesti, kitba jew disinji ingurjuzi li jigu ndirizzati mill-agent lill-persuna li jkun qed joffendi izda li jibqghu bejniethom it-tnejn huma puniti bhala kontravvenzjoni skond il-paragrafu (e) ta' l-Artikolu 339(1) tal-Kodici Kriminali.*

[4] Per Onor. Imhallef Edwina Grima; Deciza 30 ta' Gunju, 2016

Mhemmx dubbju li malli il-kliem malafamanti gie kommunikat lill-terzi, kif gara' malli gie pubblikat fuq *Facebook*, ir-reat **ma baqax wiehed ta' natura kontravvenzjonali.**

Ghaldaqstant anke kieku ma kienitx iddekkoriet il-preskrizzjoni, qatt ma setghet tinstab htija galadarba kif intqal l-ghemil gie dekriminalizzat <u>salv li ma kienx ukoll jammonta ghall-theddid</u>.

Illi sabiex kliem jitqies li hu *"theddid"* issir riferenza ghas-sentenza **Il-Pulizija vs Francis Frendo**, fejn il-Qorti nterpretat il-kelma theddida bhala **biza t'aggressjoni futura**:[5]

> B'referenza ghall-ewwel aggravju, l-appellant jissottometti illi theddida vera u proprja ma kienx hemm. Fid-dawl ta' dak li ntqal fis-sentenza ta' din il-Qorti tas-7 ta' Lulju 1995 fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Joseph Frendo**, l-appellant josserva li <u>l-prospett ta' hsara ghandu jkun prospett rejali</u> fis-sens illi meta persuna tghid lil xi hadd li ser tikkommetti fuqu xi aggressjoni fizika, jehtieg illi <u>dan ix-xi hadd huwa konvint illi min qallu dak id-diskors ghandu l-kapacita` u l-propensita` li jasal.</u> .....

F'sentenza ohra **Il-Pulizija vs Mario Camilleri** gie deciz:[6]

> 60. Skond il-gurisprudenza (ara sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri) tas-7 ta' Lulju 1995 fl-ismijiet **'Il-Pulizija versus Joseph Frendo'** it-theddid ifisser li <u>agent ikun qed jippospetta lil persuna oħra ħsara ingusta.</u>
>
> *'Il-Qorti hi soddisfatta li bid-diskors li qal l-appellant lil John Casa ......u specjalment bil-mod kif intqal dan id-diskors u bil-gesti li akkumpunjaw l-istess diskors, l-appellant kien qiegħed effettivament jhedded lill-imsemmi Casa. Fil-kuntest tal-artikolu 339(1)(e) tal-Kap 9, theddid tfisser li* ***l-agent jipprospetta lil persuna oħra ħsara ingusta fil-futur*** *(ħsara li pero' ma tkunx tammonta għal reat ieħor*
> *ikkontemplat band'oħra fil-kodici , e.ż. l-artikolu 249)* ***liema ħsara tkun ukoll ipprospettata li tiddependi mill-<u>volonta' tal-istess agent</u>.****'*
>
> 61. F'sentenza oħra mogħtija mill-istess Qorti iżda diversament preseduta ntqal hekk:
>
> *'Meta bniedem, wara kwistjoni li kellu ma ieħor, jieħu atteggjament li jħalli fl-istanti l-impressjoni li hu qiegħed ilesti ruħu għall-glied, dak l-attaggjament jammonta għal minaccja*

---

[5] Per Onor. Imhallef David Scicluna; Deciza 26 ta' Novembru, 2008; Appell Kriminali Numru. 76/2008

[6] Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali; Per Onor. Magistrat Lawrence Quintano. Deciza 30 ta' Settembru, 2009; Numru 1181/2006

reali u verbali.' *(L-Imħallef Dr.W.Harding* ***'Karmenu Cutajar versus Pawlu Cassar**.' 25 ta' Gunju 1952.*

62. Ingħad ukoll li minaccja ma titlifx mis-serjeta' tagħha billi tkun kundizzjonata. (Ara: **Stella Bugeja vs Rosina Bugeja** tal-31 ta' Jannar 1949).

63. Min-naħa l-oħra l-**Antolisei** jgħid dan li gej dwar il-minaccja:

' e' sufficiente che la minaccia sia tale da turbare la tranquillita' delle persone a cui e' rivolta, come nel caso che taluno dica ad un altro 'ti faro' vedere di che cosa sono capace..' Antolisei F. (1986) Manuale di Diritto Penale – Parte Speciale' (Milano Giuffre).

Imbghad il-Qorti tal-Appell Kriminali kompliet:[7]

Biex ikun hemm tali theddid is-suggett attiv irid ikun qed jipprospetta – bil-kliem, gesti jew b'mod iehor [8] – xi forma ta' hsara ingusta fil-futur (anke jekk fil-futur immedjat) lis-suggett passiv. Huwa veru li ma hemmx ghalfejn li l-hsara prospettata tkun determinata fis-sens li jigi indikat b'xi grad ta' precizjoni l-interess, guridikament relevanti, tas-suggett passiv li jkun qed jigi minaccat; u f'dan is-sens huwa korrett Antolisei meta jghid: *"…e` sufficiente che la minaccia sia tale da turbare la tranquillita` della persona a cui e` rivolta, come nel caso che taluno dica ad un altro: 'ti faro` vedere di che cosa sono capace'"*. Pero` dan itturbament dejjem irid ikollu xi bazi oggettiva. Zammit *ex admissis* tghid li hi ma bezghetx minn dak li qalilha Gauci; u effettivament fid-diskors ta' Gauci din il-Qorti ma tirravizax necessarjament xi prospettiva ta' hsara ingusta, izda pjuttost twissija dwar il-konsegwenzi (li jistghu ikunu anke perfettament legali, bhal, per ezempju, li wiehed jaghmel rapport lill-pulizija) jekk hija tkompli taghmel dak li kienet qed taghmel.

Illi fuq dan l-isenjament ma jistax jitqies li l-kliem li ntqal jammonta ghal theddid.

Ghaldaqstant filwaqt li tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-ewwel imputazzjoni, tillibera lill-imputata minn kwalunkwe htija u piena rigward it-tieni imputazzjoni.

---

[7]**Il-Pulizija vs Joseph Gauci;** Per S.T.O. Prim Imhallef Vincent Degaetano. Deciza 12 ta' Gunju, 2003;
Appell Kriminali Numru. 28/2003

[8] Fid-dottrina wiehed isib referenza ghal minacca esplicita u implicita, diretta u indiretta, reali u simbolika. Jista' jkun hemm ukoll minacca kondizzjonata – ara l-Artikolu 249(2) tal-Kodici Kriminali.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)
Magistrat